

Beheernotitie Grotels bos

Motivatie bij compensatieplan

Datum : 02 september 2016
Opdrachtgever : Dhr. F. Braks / Grotels Bos BV
Postbus 88
5408 ZH Volkel
Auteur : N. Cordewener en K. Küsters

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Tussen Bakel en Aarle-Rixtel ligt het circa 115 ha grote Grotels bos. In het zuiden van het bos ligt de Aerlesche visvijver. Het bos is particulier eigendom. De eigenaar heeft Staro Natuur en Buitengebied gevraagd blijvend te adviseren over het terreinbeheer en inmiddels is er ook de afspraak gemaakt dat Staro namens Fons Braks een overall beheerplan voor het gehele GrotelsBos op gaat stellen. Onderdeel van dit beheerplan zal ook de diverse natuurcompensaties zijn welke in afspraken behorende bij de ontwikkelingen zijn afgesproken.

1.2 Doel

De eigenaar van het Grotels bos ontwikkelt nabij de visvijver een recreatieve poort. Een nieuwe vijver zal gebruikt worden om pootje te baden en dienst doen als forellenvijver. Er komt een paviljoen en de recreatieve infrastructuur wordt versterkt met onder andere een klootschietbaan en een ATB-parcours. Naast de recreatieve ontwikkeling wordt ook de natuur versterkt. De oevers van de visvijver worden opgewaarderd en in het bos komen op laaggelegen plaatsen enkele poelen. Versterking van natuurwaarden en beleving gaan hier hand in hand. Ook bij de ontwikkeling van de natuurpoort adviseert Staro Natuur en Buitengebied.

Doel van deze beheernotitie is het kort beschrijven van het bosbeheer dat in het Grotels bos wordt uitgevoerd.

1.3 Streefwaarden bos en planning

Het Grotels bos is volgens het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant ingedeeld in twee natuurtypen. N16.01 Droog bos met productie en N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos. Grotels bos heeft als streven om binnen de natuurbeheertypen een goede kwaliteitsbepaling te halen binnen een beheerperiode van 20 jaar.

Hieronder staan meetbare parameters die hierbij van toepassing zijn en gehanteerd worden bij de kwaliteitsbepaling van de bedoelde beheertypen:

- + Meer dan 60% van de oppervlakte bestaat uit gemengd bos
- + Meer dan 60% van de oppervlakte bestaat uit Europese soorten
- + Meer dan 10% van de oppervlakte bestaat uit struweel en open plekken
- + Meer dan 20% van de oppervlakte bestaat uit een gelaagde boomfase
- + Er staan meer dan 3 dikke dode bomen per hectare
- + In meer dan 20% van de oppervlakte zijn dikke levende bomen aanwezig

Dit alles wordt bereikt door dunningen en verjongingsmaatregelen om de 5 jaar en het bestrijden van ongewenste soorten om de twee jaar.

Details m.b.t de beschreven beheertypen en kwaliteitsbepalingen staan op de volgende website:
<http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen>

1.4 2 Geïntegreerd bosbeheer

2.1 Huidige situatie

Het Grotels bos bestaat voornamelijk uit naaldbos. Het betreft over het algemeen monocultures van groveden, Corsicaanse den, Oostenrijkse den, douglas en Weymouthden. Grovedennelopstanden bepalen voornamelijk het bosbeeld. Er zijn maar enkele loofhoutopstanden van eik en berk.

De bosopstanden zijn eenvormig en de spreiding in leeftijd is niet groot.

Het Grotels bos is voor Nederlandse begrippen relatief oud. Het is “voor-oorlogs”. Doordat er in de geschiedenis van het bos geregeld hout is geoogst en vrijwel al de grovedennelopstanden (die het merendeel van het bos vormen) op een leeftijd zijn gekomen van ongeveer 80 jaar is de bijgroei en de houtvoorraad erg gedaald. Bosbouwkundig gezien is het bos nodig aan “verjonging” toe. Gezien de grote hoeveelheid Amerikaanse vogelkers die in het Grotels bos voorkomt heeft dit invloed op de wijze van bosverjonging en de soorten waarmee de bosverjonging zal kunnen plaatsvinden.

2.2 Beheermethode

De wens van de eigenaar is het bos gevarieerder te maken qua boomsoorten en leeftijden, teneinde de natuurwaarden en recreatieve waarden te verhogen.

Om meer variatie en natuurwaarden in het bos te krijgen, wordt er ingezet op geïntegreerd bosbeheer.

Dit houdt in dat het bos meerdere functies tegelijkertijd vervult. De hoofdfuncties van het bos zijn:

- + Houtproductie
- + Recreatie
- + Behoud en versterking natuurwaarden
- + Behoud en versterking landschappelijke waarden

Deze functies komen door het gehele bos tot uiting waarbij de accenten op een bepaalde functie niet overal het zelfde zijn. Zo zal in en rond het urnenveld het accent op natuur liggen en zal houtproductie geen hoofdfunctie zijn.

3 Maatregelen

Middelen om meer variatie in boomsoorten en leeftijden te bereiken is het uitvoeren van dunningen, het maken van verjongingsgroepen, het gebruik maken van natuurlijke verjonging en / of het bijplanten van gewenste (loofboom)soorten. Het bosbeheer vindt plaats in de winterperiode.

3.1 Dunningen

De meeste dunningen die worden uitgevoerd zijn ‘hoogdunningen’. Hierbij worden zogenaamde toekomstbomen aangewezen. Dit zijn bomen die voor de houtproductiefunctie, of uit recreatief of landschappelijk oogpunt behouden moeten blijven. De grootste ‘concurrenten’ van de toekomstbomen worden bij de dunning weggehaald.

Daarnaast wordt in een aantal (jongere) opstanden ‘eerste dunningen’ uitgevoerd. In deze opstanden worden ook toekomstbomen aangewezen, maar zal ook gezocht worden naar kwaliteitsbomen.

Kwaliteitsbomen worden geselecteerd volgens de methode ‘Qualifizieren-Dimensioneren’ (QD-methode). Dit komt neer op het dicht laten opgroeien van verjongingsgroepen zodat de natuurlijke stamreiniging van potentiële toekomstbomen wordt versneld. Hierop volgt een vroege selectie en het regelmatig volledig vrijstellen van kwaliteitsbomen zodat de bijgroei zoveel mogelijk op deze bomen wordt geconcentreerd. De kwaliteitsbomen dienen daarbij opgesnoeid te worden. Dit is een kostbare methode van bosbeheer, maar de waarde van het hout wanneer het gekapt wordt, zal tot tien keer hoger liggen dan de reguliere houtprijzen.

Alle toekomstbomen worden gemarkeerd met een blauwe stip op de stamvoet in de wat oudere opstanden en op ooghoogte in de jonge opstanden. De QD-bomen worden door middel van een dubbele blauwe streep gemarkeerd. Deze bomen worden met GPS ingemeten.

3.2 Verjongingskap

Om te komen tot een gevarieerdere boomsoorten- en leeftijdsklassenverdeling wordt groepsgewijs verjongingskap toegepast over de gehele 115ha bos. In kleine oppervlaktes (van ca. 0,5 tot maximaal 1 ha) worden alle bomen gekapt en vervolgens ofwel natuurlijke verjonging ofwel verjonging middels aanplant toegepast. Door deze ingreep wordt gestimuleerd meer verjonging in de desbetreffende percelen te krijgen. Bij de verjonging wordt toegewerkt naar de inbreng van meer inheems loofhout om de streefwaarden op termijn te halen. De komende jaren zal het accent mogelijk meer op verjonging dan op kaalkap komen te liggen.

Speerpunten bij het verjongen van het bos zijn:

- + Het doel is om jaarlijks 0,5 tot 1% van het bos te verjongen
- + Verjongingsingrepen vinden net als de dunningen om de 5 jaar plaats. Er wordt dus om de 5 jaar gemiddeld 4,3ha verjongd.
- + De verhouding tussen aanplant en natuurlijke verjonging is 50/50
- + Als er aangeplant wordt kan het te planten plantsoen zowel uit inheems, uitheems, loof- en naaldhoutsoorten bestaan. Met als doelstelling de streefwaarden bij 1.3 te realiseren.
- + Er wordt geplant met een dichtheid van 4000 stuks per hectare

3.3 Bestrijding ongewenste soorten

De bestrijding van Amerikaanse vogelkers verdient blijvende aandacht. De bestrijding zal plaats vinden in het voorjaar en de zomer.

4 Natuur- en recreatieve waarden

Op basis van de aanwezige natuurwaarden en het gebruik kan het Grotels Bos worden onderverdeeld in drie delen.

Noordelijk deel

Aan de noordrand van het Grotels Bos ligt de Esperloop. Deze natuurbeek komt in aanmerking voor de ontwikkeling van een ecologische verbindingzone. Dit gedeelte is relatief rustig en bezit grote natuurwaarden.

Middendeel

Het middendeel (het centrale bosdeel) ligt tussen de onverharde bosweg met fietspad en de zone Esperloop. Het heeft een omvang van ca. 77 ha. Het bos heeft een rechthoekig patroon van onverharde paden en boswegen en heeft betekenis voor de houtproductie en de natuur. In dit middendeel ligt een net van recreatieve paden voor wandelen, fietsen en paardrijden. In dit deel is het nieuwe urnenveld voorzien, hier licht het functieaccent op natuur.

Zuidelijk deel

Het zuidelijke deel grenst aan de Heikantseweg en is ca. 40 ha groot. Het centrale element van dit deel vormt de bestaande Aerlesche Vijver. Rond de Aerlesche Vijver vinden/vonden allerlei vormen van oeverrecreatie plaats; zonnen, zwemmen, vissen, spelen en picknicken in de zomer én schaatsen in de winter als er ijs is. Verder wordt het gehele jaar door rond de vijver en in het omringende bos paard gereden, getrimd en gemountainbiked. Ook is het een geliefde plek voor het uitlaten van honden. Naast dit min of meer reguliere recreatieve gebruik is ook sprake van illegaal gebruik. De politie heeft rapporten opgesteld inzake criminele activiteiten. Behoudens afvalbakken en incidentele politiecontrole ontbreekt iedere vorm van beheer. Dit leidt tot vernielingen (met name door motorcross), vuurplaatsen (in het bos), dumpen van afval en nachtelijk verblijf. In dit bos deel is de recreatieve c.q. natuurpoort met paviljoen en parkeerplaats gelegen.